

תוכן עניינים

שער א': כללי	1
פרק א': מבוא	1
פרק ב': חוק-יסוד כבוד האדם וחירותו	3
שער ב': חוק זכויות החולה, התשנ"ו-1996	5
פרק א': מטרת החוק - סעיף 1 לחוק	5
פרק ב': הגדרות - סעיף 2 לחוק	7
פרק ג': הזכות לטיפול רפואי - סעיף 3 לחוק	13
פרק ד': איסור הפליה - סעיף 4 לחוק	29
פרק ה': טיפול רפואי נאות - סעיף 5 לחוק	33
פרק ו': מידע בדבר זהות המטפל - סעיף 6 לחוק	35
פרק ז': זכות לנוכחות מלווה בטיפול רפואי - סעיף 6א לחוק	37
פרק ח': דעה נוספת - סעיף 7 לחוק	65
פרק ט': הבטחת המשך טיפול נאות - סעיף 8 לחוק	67
פרק י': קבלת מבקרים ואיסור או הגבלה של הכנסת חמץ לבית-חולים לשם שמירת כשרות לפסח - סעיפים 9 ו-9א לחוק	69
פרק י"א: שמירה על כבודו ופרטיותו של המטופל - סעיף 10 לחוק	71
פרק י"ב: טיפול רפואי במצב חירום רפואי או סכנה חמורה - סעיף 11 לחוק	73
פרק י"ג: בדיקה רפואית בחדר מיון - סעיף 12 לחוק	75
פרק י"ד: הסכמה מדעת לטיפול רפואי ואופן מתן הסכמה מדעת - סעיפים 13 ו-14 לחוק	77
1. מבוא	77
2. הסכמה מדעת בראי עוולת התקיפה	79
3. הסכמה מדעת בראי עוולת הרשלנות	83
4. הסכמה מדעת בראי דיני החוזים	85
5. הסכמה מדעת בראי הפרת חובה חקוקה	85
6. הסכמה מדעת במסגרת קודים אתיים	86
7. השיקולים בעד הרחבת חובת הגילוי	86
8. השיקולים נגד הרחבת חובת הגילוי	87
9. היקפה של חובת הגילוי	89
10. מהו המבחן הראוי להיקף חובת הגילוי?	98
11. מהו המבחן המוצע?	101
12. הסכמה מדעת - חובת הגילוי - באספקלריית ע"א 1303/09 מרגלית קדוש נ' בית-החולים ביקור חולים ואח', תק-על 2012(1), 4625 (05.03.12)	103

12.1	מיפוי העילה של הסכמה מדעת במסגרת עילות תביעה בגין
103	רשלנות רפואית
104	12.2 הסכמה מדעת - כללי
105	12.3 הסכמה מדעת במסגרת עוולת התקיפה
106	12.4 הסכמה מדעת במסגרת עוולת הרשלנות
108	12.5 הסכמה מדעת במסגרת דיני החוזים
108	12.6 הסכמה מדעת בחוק זכויות החולה והפרת חובה חקוקה
110	12.7 הסכמה מדעת במסגרת קודים אתיים
112	12.8 היחס בין העילות השונות המהוות אכסניה לדוקטרינת ההסכמה מדעת
113	12.9 שיקולים בעד ונגד הרחבת חובת הגילוי לצורך הסכמה מדעת
116	12.10 היקף חובת הגילוי והמבחנים לקביעתו
118	12.11 היקפה של חובת הגילוי - מגמות בפסיקה
128	12.12 הראוי להיקף חובת הגילוי
131	12.13 המבחן המוצע
133	12.14 כללי עזר ושיקולים נוספים
135	12.15 מבחני הקשר הסיבתי - סיבתיות ההחלטה
136	13. סיבתיות ההחלטה - מבחני הקשר הסיבתי
138	14. הלכה למעשה
147	פרק ט"ו: מקבל החלטות זמני - סעיפים 14 עד 14ג לחוק
151	פרק ט"ז: טיפול רפואי ללא הסכמה - סעיף 15 לחוק
193	פרק י"ז: מינוי בא-כוח למטופל - סעיף 16 לחוק
195	פרק י"ח: טיפול רפואי בקטין שהורה הורשע או מואשם בביצוע עבירת מין או לאימות כלפיו - סעיף 16א לחוק
197	פרק י"ט: חובת ניהול רשומה רפואית - סעיף 17 לחוק
271	פרק כ': זכות המטופל למידע רפואי - סעיף 18 לחוק
287	פרק כ"א: שמירת סודיות רפואית - סעיף 19 לחוק
299	פרק כ"ב: מסירת מידע רפואי לאחר - סעיף 20 לחוק
337	פרק כ"ג: ועדת בדיקה וועדת בקרה ואיכות - סעיפים 21 ו- 22 לחוק
347	פרק כ"ד: השגה - סעיף 23 לחוק
349	פרק כ"ה: ועדות אתיקה - סעיף 24 לחוק
351	פרק כ"ו: אחראי לזכויות המטופל - סעיף 25 לחוק
357	פרק כ"ז: אחריות מנהל מוסד רפואי - סעיף 26 לחוק
359	פרק כ"ח: הוראות לגבי כוחות הביטחון - סעיף 27 לחוק
361	פרק כ"ט: עונשין ועוולה אזרחית - סעיפים 28 ו- 28א לחוק
363	פרק ל': שמירת דינים - סעיף 29 לחוק
365	פרק ל"א: תחולה על המדינה - סעיף 30 לחוק
367	פרק ל"ב: שינוי התוספת - סעיף 31 לחוק

פרק ל"ג: ביצוע ותקנות - סעיף 32 לחוק.....	369
פרק ל"ד: עניינים שונים - תמציות פסיקה.....	371
1. פגיעה באוטונומיה של הרצון.....	371
2. הפרת חובת הגילוי.....	371
3. האירוע המצער נגרם בנסיבות שלא ניתן היה לצפותן או למונען וכן כי הנתבעת נקטה בכל האמצעים הסבירים שהיו ברשותה למנוע נזק כזה.....	372
4. טענת התובעת כי היא זכאית לפיצוי, נוכח העובדה שבוצע בה טיפול רשלני, שגרם לה לנזק וכן לפגיעה באוטונומיה.....	373
5. בכל הקשור לטיפול בלסת התחתונה על-ידי הנתבע יש לייחס לו התרשלות שגרמה לנזק.....	374
6. לא נמצא טיעון בהיר בנוגע להתרשלות של מי מהנתבעים.....	374
7. בקשה לפסלות מומחה שזהותו נקבעה על-ידי בית-המשפט בתביעת נזקי גוף - רשלנות רפואית.....	375
8. ביקור חולים מחוץ לשעות.....	376
9. היעדר הסכמה מדעת או הפרת חובת הגילוי, הינם "שני צדדים של אותה מטבע", שהרי הסכמה מלאה מדעת יכולה להינתן רק כשמלוא המידע אודות הטיפול והסיכונים האפשריים נמסר למטופל, מלוא המידע מאפשר קבלת הסכמה מדעת, וההיפך. בהיעדר מידע מלא, לא ניתן לקבל הסכמה מדעת.....	377
10. היעדר עילה משפטית לחייב את הנתבעת בפיצויים.....	378
11. האם עלה בידי התובעת להוכיח כי הנתבע לא יידע אותה אודות הסיכונים ותופעות הלוואי באופן שפגע בהסכמתה מדעת לניתוח?.....	379
12. התנגדות הנתבעים לראיה שהגישו התובעים בטענה של היעדר קבילות.....	381
13. פגיעה באוטונומיה וזיוף רשומה רפואית.....	382
14. נתבעת 1 הפרה את חובת הגילוי אודות סיכון נשירת השתלים לתובע ולא הביאה לידיעתו טרם הטיפול את הסיכון של אי קליטת השתלים ונשירתם בכלל ובהיותו אדם מבוגר ומעשן.....	383
15. התנהלותן של קופות החולים הנתבעות בכל הנוגע לשיפוי מבוטחים גברים, שנולדו להם ילדים (ולגבי בני זוג מאותו המין, גם ילדים ביולוגיים של בן זוגם) או שנוצר עובר מהזרע שלהם גם אם ההיריון לא הסתיים בלידה, בתכניות השב"ן, בנוגע לקבלת החזר בגין שירותים רפואיים הקשורים בהיריון, לידה והורות לילדיהם אינה כדין משום שהיא לוקה באפליה על רקע מין.....	384
16. האם ניתן לתבוע את קופות החולים בתובענה ייצוגית?.....	385
17. האם המשיבה מסרבת למסור ללקוחותיה את תוצאות בדיקת ראייה שערכו, על-אף שגבתה מהם תשלום עבור ביצוע הבדיקה?.....	385

18. בקשה לאפשר לאב ללוות את העותר 1 בבדיקה הרפואית מושא העתירה.....	386
19. לא נמצא טעם מבורר, מדוע לא הלכה המערערת בדרך המלך, ופנתה תיכף ומיד ל"גורם מאשר" בהתאם להוראות הנוהל, בטרם הגישה את עתירתה.....	387
20. האם היה מקום לבצע בדיקת CT לתובע, מיד עם הגיעו לחדר המיון בביה"ח, או בשלב אחר, בטרם חלה ההידרדרות במצבו?.....	387
21. האם יש לחייב את התובעת לבצע בדיקת רנטגן כדרישת המומחה הרפואי מטעם הנתבעות 2-5 לצורך השלמת חוות-דעתו?.....	388
22. המשיבה נהגה שלא בתום-לב, בכך שהתנהלותה מול המבקשת לכאורה לקתה בכשלים ואינה עונה על הנדרש ממרפאה המקנה שירותים רפואיים בתחום הפוריות.....	389
23. חובת הגילוי, לרבות מכוח חוק זכויות החולה והפסיקה, לא משתרעת על בדיקות שהוכח שלא היו רלבנטיות או שלא היו אפשריות או שלא היו יכולות לסייע.....	389
24. הוועדה הבוחנת לא חרגה מסמכותה עת שאלה שאלה, אשר התשובה לה נסמכת על הוראות פקודת הנזיקין וחוק זכויות החולה.....	390
25. המנוחה לא קיבלה את מלוא המידע הדרוש לצורך קבלת הסכמה מדעת עובר לשני הניתוחים וכי חובת היידוע כלפיה הופרה.....	391
26. הפרת החובה לקבלת הסכמת המטופל.....	392
27. החתמתו על טופס הסכמה ביום הניתוח לא הפרה את חובת הידוע.....	393
28. חובת שימור ראיה והחלת דוקטרינת "הנזק הראייתי" במקרה שחובה זו הופרה.....	394
29. אי-מתן שירות לתובע במעבדת שיניים בשל העובדה שלא החזיק בתו ירוק.....	395
30. האם יש לחייב את שירותי בריאות כללית בתשלום פיצויים לתובע בגין היעדר הסכמה מדעת?.....	396
31. "הולדה בעוולה".....	396
32. חובת הגילוי היא חובה עצמאית החלה על המטפל, ואף מבלי לבחון את איכות הטיפול בתובעת.....	397
33. בית-משפט רשאי לאסור כל פרסום בקשר לדיוני בית-המשפט, במידה שהוא רואה צורך בכך לשם הגנה על בטחונו של בעל דין, עד או אדם אחר ששמו הוזכר בדיון או לשם מניעת פגיעה חמורה בפרטיות של אחד מהם.....	398
34. האם התקיימו בנסיבות דן התנאים להיפוך נטל השכנוע?.....	399
35. חסר ברשומה הרפואית.....	400

36. מה דינו של מסמך סיכום טיפולים פסיכולוגיים, ואם מדובר במסמך שמותר להביא בפני מומחה מטעם בית-המשפט בהליך המתנהל לפי חוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים?.....	400
37. לא ניתן לקבוע, בוודאות כי אכן הסכמת התובעת ניתנה כהסכמה מלאה.....	401
38. החובה לנהל רישום רפואי שלם ומפורט היא גם חובה חקוקה.....	402
39. קבלת טענת התובעת כי יש למנות את תחילת מירוץ ההתיישנות רק החל מפברואר 2014, כיוון שבאותה עת נודע לתובעת על הוראת סעיף 13 לחוק זכויות החולה, ירוקן מתוכן את ההתיישנות שנקבעה בחוק.....	402
40. הסברים בעל-פה בדבר הסיכונים וסיבוכים הכרוכים בניתוח.....	403
41. שאלת חסיונם של פרוטוקולים של ועדת בדיקה.....	404
42. האם ניתנה הסכמתו של התובע לניתוח?.....	405
43. בקשה לקבלת התיק הרפואי של המנוח המוחזק בידי הנתבעת.....	405
44. דו"ח ועדת בדיקה שמונתה מכוח סעיף 21 לחוק זכויות החולה, קביל כראיה זאת מן הטעם שמדובר בוועדה שמונתה מכוח הוראה שבחוק. דו"ח של ועדת בדיקה קביל כראיה לא רק לעניין מסקנות הוועדה אלא גם לעניין ממצאים שבעובדה.....	406
45. חוק זכויות החולה עיגן את דוקטרינת ה"הסכמה מדעת" ועל-פיו הוראותיו לא יינתן טיפול רפואי למטופל אלא-אם-כן נתן לכך המטופל הסכמה מדעת, אשר לצורך קבלתה ימסור המטפל למטופל מידע רפואי הדרוש לו, באורח סביר, כדי לאפשר לו להחליט אם להסכים לטיפול המוצע, זאת בשלב מוקדם ככל האפשר, ובאופן שיאפשר למטופל מידה מרבית של הבנת המידע לשם קבלת החלטה בדרך של בחירה מרצון ואי-תלות.....	407
46. החובה המוטלת על הרופא להסביר למטופל את מצבו הרפואי ואת אפשרויות הטיפול העומדות בפניו, ולוודא כי הסבריו הובנו, היא חלק מחובת הגילוי החלה על הרופא - על הרופא ליתן הסבר ברור ומפורט, בשפה מובנת ומידע על כלל האפשרויות והסיכונים העומדים בפני ההורים, על-מנת שיידעו לכלכל את צעדיהם.....	407
47. לא ניתן לטעון במקרה דנן להפליה של התובע, כאשר התובע סירב למסור מהי סיבת הפטור. התובע לא טען כי הוא נכה, לא הציג את תעודת הנכה ולא את המסמך שהיה ברשותו בנוגע להמלצה לפטור אותו מלעטות מסיכה, ולפיכך לא ניתן היה לדעת כי הוא בעל מוגבלות. כן לא מתקיימת במקרה דנן הפליה בהתאם לקריטריונים שנקבעו בסעיף 4(א) לחוק זכויות החולה. עם-זאת, אני סבורה כי יש בסיס לטענת התובע בנוגע להפרת הוראות סעיף 3(א) לחוק זכויות החולה, כאשר הנתבעת התעלמה מטענת התובע כי הוא בעל פטור, והתובע נדרש להגיע עם מסיכה למרפאה, בעוד שלפי הדין נכון היה לאפשר לתובע להציג את המסמכים בעת בואו למרפאה או לבקש שישלח את המסמכים מראש בדוא"ל או פקס.....	408

48. התובעת עברה סדרת בדיקות ופגישות הכנה לרבות הרצאה בנושא הניתוח הבריאתי והסיכונים הכרוכים בו. בפגישות ובהרצאה נמסר לתובעת כל המידע שיש למסור לפי חוק זכויות החולה. לאחר פגישות ההכנה ולקראת הניתוח השתתפה התובעת בפגישה שבה עבר איתה ד"ר לומלי על טופס ההסכמה ושב והסביר לה את הסיכונים המפורטים בטופס. רמת הפירוט של הסיכונים מותאמת לרמת השכיחות של הסיכונים. הסיכונים שכרוכים בחיבור למוצא הקיבה (ההשקה העליונה), מפורטים בטופס, ואילו הסיכונים הכרוכים בחיבור לזרוע המשותפת (ההשקה התחתונה), בהיותם נדירים יותר, מוזכרים יחד עם סיכונים של חסימת מעיים, דלף, מורסה וכדומה. אין אמת בטענת התובעת לפיה לא הבינה את המידע שנמסר לה. יתר-על-כן, התובעת הייתה נחושה לעבור את הניתוח, על דעת הסיכונים הכרוכים בו. במידה שהיו דברים שהתובעת לא הבינה עד תומם הרי שמעדות התובעת עולה שהיא העדיפה שלא לשאול ולבקש הסבר נוסף, מחשש שהרופא המנתח יסרב לנתח אותה. בחכמה שלאחר מעשה, בחרה התובעת להעלות שלא בצדק טענות בדבר היעדר הסכמה מדעת ופגיעה באוטונומיה. 409.

49. העובדה שלא בוצעה בדיקה לתובעת ביום 04.10.18 מהווה כשלעצמה חריגה מנהלי בית החולים והפרה לחוק זכויות החולה - בכך שנמנע טיפול רפואי ממטופל בהיעדר הסדר כספי. במיוחד חמורים הדברים שעה שד"ר שקולניק היתה מודעת לכך שלתובעת היתה הפרשה חומה - סימן תחילת של דימום, אותו סיכון ממנו חששו ובגללו המליצו מלכתחילה לתובעת להתאשפז עד הלידה. 410.

50. ברי כי אם התכוון הרופא לבצע ניתוח פלסטי חובה עליה היה ליידע את התובעת מראש. כמו-כן, ככלל לא מבצעים ניתוחים פלסטיים בבתי החולים ובנוסף יש עלות נוספת לניתוח פלסטי וזו לא שולמה לבית החולים וגם לא הוכח ששולמה ישירות לרופא המנתח (וגם לא נטען ששולמה). לכאורה אין היגיון בביצוע ניתוח פלסטי שעלותו לא שולמה. לא-זו-אף-זו, התובעת לא הוחתמה על טופס לקראת הניתוח בו נרשם כי יבוצע ניתוח פלסטי וממילא לא נטען ולא הוכח שקיבלה הסברים על הסיכונים הכרוכים בניתוח שכזה. מכאן שאם אכן בוצע הניתוח הפלסטי אזי שלא ניתנה הסכמה מדעת של התובעת ונעשתה פגיעה באוטונומיה שלה. 410.

51. בכל מצב של היעדר הסכמה מדעת גלומה מיניה וביה ההכרה בפגיעה באוטונומיה. לכן, אין לפסוק בגין אותו מחדל של אי-גילוי המידע הנחוץ, שני סוגים של פיצויים, האחד - בשל הנזק הממוני והלא ממוני הכרוך בנזק הגוף שמקורו בטיפול שלא ניתנה הסכמה מדעת בנוגע אליו, השני - בגין הנזק הלא ממוני שנגרם מעצם הפגיעה באוטונומיה בגין הטיפול שלא ניתנה הסכמה בנוגע אליו. 411.

52. בכל הקשור ליישום עקרון "השבת המצב לקדמותו" בקביעת הפיצויים בגין ראשי הנזק השונים, נעים דיני הנזיקין בשנים האחרונות מהתפיסה האינדיווידואלית לתפיסה התומכת בהאחדה של בחינת הנזק ומתן הפיצוי ופישוטו לצורך חסכון בזמנו של הציבור באמצעות שימוש בחזקות שונות שבדין.....	411
53. הנתבעת ביצעה בתובעת טיפול של חוקני מים (הידרוקולון) ללא קבלת הסכמה מדעת לאחר הליך פגום של אבחון רפואי שבו לא נמסר לתובעת מידע חיוני שדרוש לה לקבלת החלטה של בחירה מרצון בטיפול הרפואי. על הנתבעת לשלם לתובעת פיצויים בגין פגיעה באוטונומיה והיעדר הסכמה מדעת, ולהשיב לה את התשלום ששילמה התובעת עבור האבחון והטיפול.....	411
54. בסעיף 21(ד) לחוק זכויות החולה נקבע כי מנהל מוסד רפואי יכול להורות על ועדת בדיקה לשם בדיקת תלונה של מטופל או "לשם בדיקת אירוע חריג הנוגע למתן טיפול רפואי" וכי מסקנות וממצאי וועדה כאמור יימסרו למי שמינה את הוועדה ולמטופל הנוגע בדבר. בהמשך לאותו סעיף, נקבע בסעיף-קטן (ד) כי קיימת אפשרות לעתור לבית-המשפט השלום לקבלת צו למסירת פרוטוקול הכולל ממצאים ומסקנות של ועדת בדיקה כאמור ככל שהוקמה, בין אם "במסגרת הליך שמתנהל בפני בית-המשפט או על-פי בקשה אשר תוגש לבית-משפט שלום". ואולם, הדברים אמורים למקרה בו הלכה למעשה מונתה ועדת בדיקה כאמור בסעיף 21 וזו גיבשה ממצאים מסקנות. במקרה שלפנינו, מציין בית החולים על גבי שלושה מכתבים החתומים על-ידי רופאים מצוות בית החולים, כי עד לפניית ב"כ התובעת לא מונתה וועדה כאמור ולא נעשה כל בירור או בדיקה. לכן פשיטא כי השימוש בסעיף 21(ד) לחוק אינה רלוונטית לנסיבות המקרה הנדון.....	412